

Ukininkas

LIETUVOS
UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

Prekė laikraščio:

Prusuose ir i Austriją 3 auks.
i Ameriką ir i kitas svetimas
žemes 5 auks.
i Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkaus
rašto arba už jos vietą per
pusę puslapio 60 fenigų.

IŠEINA DU SYKIU PER MĖNESĮ SU MĖNESINIU PRIEDU.

Iš kur tikėtis pagelbos?

Jau syki buvo kalbėta, dėlko javai atpigo. Javai atpigo dėlto, kad javų yra labai daug ir kad svetur moka ir gali auginti ir parduoti javus daug pigiau, ne kaip pas mus. Pramonystėje, nupuolus prekėms kokių nors pirkinių, paprastai susimažina gaminimas pigių pirkinių. Teip atseina ir su javų pramonyste. Kur laukai blogi ir nederlingi, ten nė ne apsimoka žemdirbystės darbas. Ukininkai apleidžia blogesnius laukus ir apdirba tik derlingą žemę. Menkesniejie ukininkai įieško pelno kitokiuose užsiėmimuose. Vieni užsiima daugiau gyvulių auginimu ir užveda kitaip savo ukę, kiti užsiima sodauninkyste, bitininkyste, prekyste, žuvininkyste ir tt., žodžiu sakant naudojasi iš daug dalykų, kurie pirma ne turėjo vertės arba buvo apleisti ir užmesti. Užsiimant ne paprastais darbais ir norint turėti pasisekimą, žinoma, reikia darbą suprasti ir mokėti jį prigulinti atlikti. Kad ir vargas kartais prispiria žmogų daug ko gero patirti ir išsimokinti, bet savo išmanymo šioj gadynėj ne gali užtekti. Reikalingi yra žmonėms mokintojai, geri paveikslai, patarimai, knygos ir tt. Kitose šaliose ukininkai rišasi i draugystes ir susirinkę apsvarto visus savo reikalus ir tamsesniejie mokinasi nuo išmintingesniųjų, kaip reikia žemę idirbti, sodus veisti, gyvulius auginti ir tt. Geresniejie ir išmintingesniejie ukininkai ne apsieina be ukiškų laikraščių, kur jie atranda visokias naudingas žinias. Viešpatystės teip-gi gelbti reikalaujančius ukininkus: išteigia ukiškas mokyklas, šelpia juos pinigais gera sėkla, klauso jų pasiskundimo ir kartais įveda įstatymus, užstojančius ukininkų reikalus.

Ko-gi mus ukininkai gali tikėtis? Kiti sukrovę javus savo klėtise laukia, kol ne pabrangę javai. Kiti vėl ramina savę ir, tikėdami, kad „Dievas juos neapleis“ skursta, vargsta, ir ne prieina galo savo vargų. Apie pabrangimą javų jau buvo syki kalbėta ir buvo pasakyta,

kad ta viltis yra maža, nėra atsirado daug šalių, kur moka apsiginti nuo blogų metų ir kur duona uždera geriau ne kaip pas mus. Dėlto, norėdami isigyventi ir prie žemų javų prekių, ukininkai turi butinai rupintis pakelti žemės vaisingumą, tuomet ir darbas apsimokės geriau, ne kaip dabar. Kad pakelti žemės vaisingumą, reikia mokėti ją idirbti ir ikrėsti. Aprie paprasto mėšlo reikia vartoti teip-gi visokius miltus, paskirtus žemės atgaivinimui. Sėti reikia didesnius žemės plotus ir ne duoti dykai gulėti tokiai žemei, kuri prižiūrint gali atnešti gerą vaisių, reiktu sumažinti pudymų plotus, užsėjant dalį pudymo dobilais, lupinu, visokiais ir kitokiais pašarais. Ne reikia aplenksti gyvulių auginimo, pienininkystės, sodauninkystės, bitininkystės ir kitų užsiėmimų, kurie rišasi su ukės reikalais. Reikia rupintis sumažinti visokius mokesčius, kurie sunkindami mus atneša mums mažai naudos (mokesčiai ant mokyklų, Varšavos ligon bučio ir tt.) Teipo-gi reikia priešintis visiems nereikalingiems mokesčiams ant „ikonų“, „cerkvių“, „caro stovyklų“ ir tt. Su ukininkų kišenium rišasi reikalai valsčiaus, sudo, parapijos. Visur reikalingas yra ukininkams supratimas, mokslas ir apšvietimas. Tamsybė užtraukia ant ukininkų pražiūstį, vargą ir nuskurdimą. J. Sl.

Apie įkurimą pradinių mokslaviečių ir jų prižiūrėjimą.*)

Valsčiai ir kaimai gali patys įkurti mokslavietes, jeigu tik jie prižada išlaikyti mokslavietę drauge su mokintojumi. Sutarimas valsčiaus arba kaimo turi but surašytas i protokolą ir tik tuomet, turi vertę, jeigu įkurimo mokslavietės pagedauja daugiau, kaip pusė susirinkusiųjų ir jeigu ant susirinkimo buvo suėjusių ne mažiau,

*) „Valsčius ir vaitas“, Majevsio skyrius apie mokslavietes.

8 Bogdonas

kaip pusė valsčiaus ukininkų, turinčių tiesą balsavimo (I dalis I perskyrimas 24 ir 25 punktas). Jeigu ukininkai pačioj' pradžioj' įkurimo buto apsėmą paimti ant savęs ne mažiau, kaip pusę išlaidų ant mokintojaus išlaikymo ir kitų smulkų reikalų ir jeigu dar ukininkai yra neturtingi, tuomet jie gali prašyti valdžios, kad kitą pusę kaštų ji primokėtų. Bet praslinkus 10 metų ukininkai turi jau patys viską išlaikyti ir aprupinti (13 punktas) Statant mokslavietę galima prašyti valdžios paskolinimo pinigų. Prašymus reikia siųsti načalninkui savo direkcijos (p. 14.)

Mokintojai ir mokintojos aprič algos gauna da vietą ir kurą. Teipo-gi pasiveda jiems naudotis iš daržo ir sklypo žemės arba į to vietą reikia pylą pilti arba pinigais primokėti.

Vyriausiu užveždėtojų mokslaviečių yra načalninkas direkcijos; be jo valios nieks ne gali but padaryta. Aprupinimus-gi ir išlaikymas mokslaviečių prigul nuo valsčiaus; užžiūrėtojis mokslaviečių yra valsčiaus išrinktieji vaitai ir šaltyšiai, arba tam tikras globėjas, išrinktas iš tarpo savųjų. Vaitai šaltyšiai arba globėjai yra tik tarpininkais tarpe žmonių ir mokslaviečių ir jie nieko ne gal daryti, ne pasiklausę valsčiaus arba kaimo susirinkimo. Vaitas, šaltyšius arba globėjas turi išduoti rokundą apie reikalus mokintojų ir mokslavietės, apie išleidimą pinigų ir tt.

Tokiu būdu išlaikymas mokslavietės ir mokintojų pilnai priguli nuo žmonių. Mokslas-gi ir buvis mokintojų priguli nuo valios vyriausybės. Vyriausybė jiems paskiria vietas arba numeta juos nuo vietų, padidina jiems algas, baudžia juos arba apdovanoja, į bruna jiems gudiškas knygas, kurias žmonės tur nupirkti, liepia mokintojams išsirašyti už žmonių pinigus gudiškus laikraščius įsako jiems, kokioj' dvasioj' reikia vaikus mokinti ir tt.

Berods vaitams pavesta yra prižiūrėti, kad mokintojai pildytu priderančiai savo pareigas, bet nė vaitai nė patsai valsčius ne gali nė atstatyti mokintojų nuo vietos, nė jo pabausti be valios načalninko direkcijos. Tankiausiai taip būnai, kas pildo gerai valdžios. Įsakymus ir valdžios valią, tas žmonėms yra niekai, o kas nori įtikti mokintinių tėvams ir daro teip, kad butu žmonėms gerai, tas yra valdžiai niekai nepildo savo priderysčių ir gali but atstatytas nuo vietos arba perkeltas į kitą vietą. Dėlto tankiausiai mums tenka blogi mokintojai, kurie tik rupinasi valdžiai įtikti, o ant žmonių reikalų suvis nežiuri, kad ir patys butu iš žmonių kilę.

Įkurę sykį mokslavietę, ukininkai ne gali atsakyti nuo jos be pavelyjimo načalninko direkcijos. O kad išlaikymas tokių mokslaviečių žmonių kaštu yra vyriausybei labai naudingų

daigtu, dėlto ir negirdėti, kad kur įkurta mokykla išnyktu.

Tokiu tai būdu žmonės, įkurdami mokyklas, uždeda patys sau ant kojų pančių. *Sl.*

Apie runkelius dėl pašaro.

Runkelius galima sodinti tokiuose laukuose, kur uždera vasarojas, sodinasi bulvės; galima sodinti daržuose ir ap sodinti kopustų lysės. Daug yra atmainų (gatunkų) runkelių kaip ve: apvalainiai, pailgi, tolyginiai ir su pusta viduriais panašus ant izbono; vieni iš jų auga žemėje, kitų pusė leimens žemėje, o pusė ant viršaus žemės auga, o yra ir toki, kurių tik viena šaknis žemėje o visas liemuo ant viršaus.

Kiekviena apygardė turi savo apsirintus tam tikrą atmainų runkelių „mamutų“. Runkelis „mamutas“ butu kaip ir atsakančiausias ukininkams, nės daug iš jų buvo pašaro, netik iš lienenio, bet ir iš lapų ir mažiausiai reikalauja apie savę truso laike augimo; auga greitai ir savo greitu augimu nustelbia visas ten augančias žoles.

Žemę runkeliams reikia storą ailę užtrešti mešlų ir tuojaus iškratinti ir aparti rudenyj', sujudinus žemę vagose dvišaka geležine šake. Pavasaryj' turi įsakėti žemę, kad tokiu būdu išrauti žoles ir supurinti žemę.

Sėti runkelius reikia į eilutes. Tarpe eilučių turi butinai palikti takelis, kad trusiant apie runkelius jų ne sumindžioti ir ne sulaužyti. Vilgymas sėklų yra nereikalingas: jeigu jos butu per daug sudžiuvusios, tuomet galima įes sumaišyti su drėgnomis smiltimis ir kelioms dienoms prieš sodinimą pamesti šiltame kampe, kad suminkštėtų.

Jeigu žemė lengvesnė, tai reikia sėti tankiau, jeigu geresnė — rečiau. — Kas mėslą skalsina arba jo mašai turi, te padaro komposto ir įberia to komposto po kiekvienų runkelių po saują. Pasėtas sėklas nereikia storai žemėmis apiberti, bet plonai, užlyginti duobutę kojomis, kad ilgiau laikytusi drėgnumas ir greičiau augtu.

Kas nori turėti didesnią naudą iš runkelia, tas turi neužmiršti, tankiai su matiku žoles apkapot, žemę suminkštinti, o ant galo tomis žemėmis apkaupti runkelius. Nuo tokių runkelių dėl pašaro galima lapus skinti tik tada, kada žemutiniai pradės gelsti.

Nuo kiekvieno runkelio galima kas kelinta diena skinti po kelis lapus, nės daug skinant, runkeliai pasilieka labai vandeniuoti ir pertai ne yra toki sotus. Runkeliai, nuo kurių daug lapų buvo nuskinta, pusta žiemos laike duobėse. O kad nebutu stokos pašaro karvėms, ir kad ne reiktu laužinti anksti lapus, turi tam tikslui pasisėti maišienės, žirnių, vikių, miežių, avižių ir tuos žalius pjauti ir maitinti karves, kad daugiau duotų pieno.

Rudeni, laike kasimo runkelių, nuo jų nusiima lapai dėlto, kad kruvoje esant lapai nesuputu. Laikant runkelius kruvoje nereikia juos apdengti šiaudais, bet žemėmis ant masto storio.

Gražiausius ir sveikiausius runkelius turi išrinkti rudenyje kaip pasodnikus sėklai. Pasodnikus galima išlaikyti per žiemą iškastose grabutėse ant kalnelio — smiltise.

Laikant pasodnikus reikia labai sergėti, kad nesusūstų, kad nesusūltų ir kad peles su žiurkėmis ne naikintų. Pavasaryje anksti turi atkasti pasodnikus o pradėjusius puti atskirti; likusius-gi laikyti šaltai, kad peranksti neišsprogtų. Tada, kada jau matomai nebus šalčių daugiau, Balandžio mėn., sodinasi pasodnikai į geriausią žemę daržė.

Jau rudenyje reikia aprinkti žemę runkeliams sodinti, užkrešti ją gerai, užarti ir šakėmis žemę suardyti vagoje. Pavasaryje iškasti eilutės ant masto tolumo viena nuo kitos, o eilutėse duobutes ant masto viena nuo kitos. Duobes iš kastas palikti ant kokio laiko, kad žemė išiltų ir pasitaisytu, o prieš patį sodinimą reikia į tas duobes įpilti kvotą komposto, kuris turi susidėti iš kaulamiličių, pelenų, kalkių ir žemės sodo arba durpų, į kurią tai maišienę dasipila vištų išmetų. Tokių tai trašų sutaisę įpilame į duobelę ir sodinamė pasodniką taip gilei, kaip augo žemėje ir apipilamė gerai žemėmis. Takelius tarpe pasodnikų turi kokius tris sykius matiku iškapti, žolės nuo pasodnikų išrinkti ir žemę išpurinti. Kada jau sėklos išnoka, reikia nupjauti kamblius ir padžiant juos pastogėje pakol išdžius; išdžiovinus iškulti ir išvalyti. Sėklas reikia sudėti sausoj vietoje, kad nesusigadintų. Žiemą vėl daboti sėklas nuo pelių, kurios labai mėgsta runkelių sėklas.

U-kas.

Pelė.

Seniai, seniai, kada buvau da mažas, auklė, supdama mane, pasakojo apie pelę — dainininkę. Tada aš da nemokėjau gerai kalbėti, bet gerai atmenu, kad pasaka nedavė man užmigti iki vidurnakčiui. Taip aš norėjau pamatyti tą pelė-dainininkę. Išklausinėti apie ją auklės dar nemokėjau ir visai nežinojau, kas tai per gyvulėlis ta dainininkė pelė. Praslinkus kokiam laikui, vieną kartą sedėjau ant demblio ir žaidžiau su savo lelėmis. Auklė išėjo laukan. Štai pamačiau po spinta gražią, pilką su juodomis akimis ir stacionis ausimis galvelę. Išsigandau ir nutilau. Netrukus galvelė sujudo, išsikišo dar labiau, ir pamačiau pilką nugarą bei ilgą uodegą. Labai norėjau ją sučiupti. Bet kaip tik pasijudinau, gyvulėlis pranyko. O, kaip man buvo pikta! Sugrižta auklė, aš pasakojau jai, ką mačiau. — „Tai pelė“, tarė ji. Tai tokia

pelė-dainininkė tariau sau vienas. Nuo to laiko, kaip įmanydamas, pradėjau ją gaudyti. Sugavęs laikydavau burkučiuose ar tarp langų. Bet daug laiko praslinko, iki pažinau tarp jų dainininkę. Užmiršau net auklės pasaką, užtat-gi patsai galiu pasakyti, kad tikrai yra giedančių pelių. Gerai susipažinęs su pelėmis, aš nepalikau jų priešininku, nesibjauriu jomis, kaip daugumas mūsų. Yra tai mažas, gražus, gudrus žvėrelis, kuris nusidėjo žmogui tik tuo, juog, gavęs dykai butą ir valgymą, apsigyveno jo namuose. Bet kas kaltas, žmogus ar pelė?

Buvo laikas, kada pelė gyveno skyriam, kaip ir dabar gyvena laukinės bei miškinės pelės. Ir ji, kaip ir visi žvėrys, bijodavo žmogaus ir patikus jį bėgdavo. Užstojo ruduo, pradėjo lyti, žemė įdrėjo, jos urvelis pribėgo vandens, sušlapo jos pilki kailinčiai. Pelė susirgo. Net dantis kalena, — taip smarkiai drugys krečia. Šalta, ji nori ēsti, o nėra ko. Ką daryti? Šmukšt į laukinio žmogaus triobelę ir prisiglaudė prie sienos tarp akmenų. Viduryje aslos kurenasi ugnis. Šeimnininkas su šeima vakarieniavo prieš ugnį ant aslos. Pelytė šildidamasi žiurėjo ir pavydėjo jiems. Pavakarieniavę visi sugulė. Ugnis užgeso. Paliko visai tamsu. Pelytė idrįso. Tyloms, atsargiai išlindo iš plyšio ir pradėjo šniukštinėti po aslą. Kokia laimė! Atrado trupinėli duonos, godžiai suėdė. Atrado antrą, trečią ir sočiai priėdė. Kasžin-kas sujudo ir subeldė; pelytė neišpasakytai nusigandusi spruko į plyšį ir pasislėpė; pasislėpė ir saldžiai užmigo. Sapnavo apie gardžius trupinėlius.

Rytas. Dar vis lyja. Pamėgino pelytė sugrižti į savo urvą: sušlapo, susipurvino savo kailinėlius ir vėl sugrižo į laukinio žmogaus pirktelę. Vėl pasislėpė tam pačiame plyšyje ir pradėjo tyrinėti pirktelę. Pirktelėje dirbo ir vaikščiojo žmonės; tarp jų šniukštinėjo ir šunės, rankiodami nuo aslos duonos plutelės. Vakarė vėl sukūrė ugnį. Ilgai žmonės trusė apie ją: dėjo į ugnį, ėmė oran ir pagaliau visi susėdo vakarieniauti, kaip ir vakar. Pavalgę sugulė. Ugnis liepsnojo, liepsnojo ir vėl užgeso. Pelytė paliko dar drąsesnė. Ji apėjo visą pirktelę, apžiūrėjo visus kampus, padėd trupinių. Dar negana. Piestoje ji atrado grūdų, užkando ir jų. Ši kartą taip priėdė, kaip dar niekada. Ant rytojaus vasaros saulė nors ir kaitino, ji, žinoma, nebenorėjo jieskoti savo šalto urvelio. Slinko diena po dienos. Pelytė priprato prie savo naujo gyvenimo, prie savo šeimnininkų. Ji, žinojo, kur stovi valgomi daigtai ir pagaliau taip idrįso, juog nieko nebebijojo.

Vieną kartą, jau dieną, užsimanė ji eiti pasijieskoti pirkčioje užkandos; bet ką tik ji išlindo iš plyšio, kaip šoks ant jos didelis gau-ruotas šuo; vienok ji suspėjo išbėgti. Pelė taip

persigando, juog visą dieną bei naktį ištupejo plyšyje. Bet alkana negal buti ir ant rytojaus, kaip tik užgeso ugnis, ji vėl išlindo paėsti. Tą kartą teip-pat socialiai paėdė, atsigėrė ir vėl įlindo plyšyn.

Nedėlios slinko po nedelių, perėjo šalta žiema užstojo pavasaris ir vasara. Meginus ji buvo gyventi teip, kaip ir pirma, bet negal, sunku. Tais metais, kaip tyčia, buvo daug daugiau šeškų, kartelių, žebenksčių, ežių, gyvačių ir kitų jos priešininkų. Visus jos vaikus suėdė. Liko ji viena. Vėl sugrįžo ji pirktelėn ir rįžosi nebesikelti iš jos. Pelė neapsiriko. Gyventi buvo daug geriau. Jos priešininkų pirktelėje nebuvo, nės jie patys bijojo žmogaus, o maisto buvo socialiai. Pelytė atsivedė vėl keletą vaikų ir sulaukė žilos senatvės. Metai slinko po metų, jos vaikai, vaikų vaikai apsigyveno pirktelėje, priprato prie šeiminių. Praslinko tukstančiai metų ir pelės užmiršo savo buvusį gyvenimą. Iš pradžių gražiai gyveno jos pas žmogų, niekas joms pikto nedarė; bet pagaliaus prityrė, kad ir jū reikia bijoti. Čia pilna maisto, pelės džiaugiasi, pradėjo veistis. — bet juo daugiau jos veisėsi, juo daugiau jos ėdė ir pagaliaus tiek jų priviso, tiek jos suėsdavo, juog žmogus pasergėjo vagystę. Tada jis pradėjo koyoti su pelėmis. Jis visada laikstėsi užmušti vagį, užleisti ant jo šunį, užkišdavo visus plyšius ir skyles. Galiausiai prisipratino katę. Žmogus pradėjo kabinėti indus su maistu palubėje, bet pervėlu. Pelė teip išgyveno, kad nebegalima buvo išvyti ją. Per dieną ji pasislėpusi ilsisi, naktį-gi, kada visi miega, viską apžiūri. Jos stiprus dantys visur greitai prasigraūžia kelią: aštrus-gi negai padeda jai prilipti prie maisto. Palengva pelė liko šeimininke mūsų namuose. Nei siena, nei grindos, nei durys, niekas jos nesuturi. Prisiklausyk tik tamista. Ką tik užgeso žvakė, ką tik visi sugulė ir namuose viskas nutilo, — jau girdėti pelės griaužimas. Gana, jei išgirdai, ilgai neužmigs! Ji ką užmanė, tai ir išpildys. Jei ji tikisi tamistos spintoje rasianti ką-nors gardaus, ji tuojaus pradeda dirbti. Apeis spintą, apuostys, apjieskos dantimis, kur minkštesnė vieta ir kur lengviaus pragraūžti skylę. Jei per vieną naktį nepragraūžė, tai per dieną tupi kur pasislėpusi ir laukia kitos nakties. Ji griauš teip ilgai, iki pragraūš ir įlys į spintą. O ten jau ji ponia. Dėlko-gi tamista, išgirdęs griaužimą, neapžiūrėjai spintos? Dėlko-gi laiku nesutrukdeį vagystės? Tingėjai išlipti iš lovos, tamista tik į grįdas beldei, norėdams išgąsdinti pelė. Dabar pasigraūžiok: še ploniosios drapanos, kurias užsivelki tik tada, kada nori pasipuosti. Pasižiūrėk, teip sukapotės, kad ir sulopyti nebegalima. Iš sukapotų skiautelių padaryta gušta, kurioje... fe, kokia biauřenybė!

kribžda septyni akli, raudoni, da pliki peliukščiai. Pasakyk dabar tamista, kas kaltas, tamista ar pelė? Tamista grieži apmauda, keršini nelaimingiems peliukščiams, bet kas iš to? Senoji pelė liko gyva, ji iš savo pusės atsimokės. Ji įlys į maltuvę arba kitur, kur sudėti valgiai ir atsiims savo dalį iš valgomų daigtų. Tamista, sukabinęs valgomus daigtus ant sienų, manai, kad niekas be kopėčių neatsieks tų daigtų, bet sakyk man, kodėl praėstas geriausias kumpis. Prakeiktos pelės! Bet kam-gi laikai katiną? Ką veikia katė? Jug tai jų darbas pelės gaudyti. Nors tamista ir laikai kates, bet pelės šeiminincauja visur, kur tik sudėti valgami daigtai. Gyvenamoj tribojė, kur yra sudėta daug valgomų daigtų, pelės ėda tik juos, bet jei žmonės koki laiką apleido savo pirkčią, tad jos suėda visa, kas negerai padėta. Pritrukusius valgomų daigtų, pelės griebiasi prie autuvų, knygų, drabužių, prie viso ką įveikia jų dantys.

Už šitai, žinoma, žmogus negali mylėti pelių. Bet kas kaltas, kad jos nori gyventi? Kas kaltas, kad žmogus, tas išmintingas sutvėrimas, negali išsigelbėti nuo mažo žvėrelio? Seniai, seniai žmogus prisipratino katę, norėdamas tokiu būdu išsigelbėti nuo pelių. Praslinko daug laiko. Žmogus labai pamylėjo katę, bet pelės neišnyko. Kad tamista katę gerai penesi, tai ji beburkuodama ir bedailindama savo kailį, trisis tik pagal tamistos kojas, bet nebeonorės saugoti ir gaudyti pelių. Susipažinę su pelės gyvenimu arčiau, mes pamatysime, kad pelė turi dar daug baisesnių, ne riebus katinas, priešininkų.

I sodžiaus trobėsius, į sklepus ir svirnius, kur yra daug pelių, dažnai įlenda šeškas, šermuo ir maža žebenksčiai. Ant stogų naktį dažnai galima pamatyti pelėdą. Tai pelės priešininkai, prie kurių katinas negal prilipti. Apsigyveno kur-norint namuose žebenksčiai, pelių ten, žinoma, nebeliks. Jis išlandžios visus jų urvus ir išpiaus visas pelės.

Jei išbėgs pelė sodnan arba daržan, ir ten jos laukia tie patys priešininkai ir dar ežys. Neužmirškime nė tų gauruotų pilkų šunyčių, kuriuos vadina žiurkėdžiais. Prie to dar ir mes imame jas naikinti. Naikiname nuodais, kuriuos pardavinėja kromininkai, sląstais, pelėkautais, sumaišome smulkiai sugrūdę stiklą su cukorum ir paberiamė pagal urvus. Pelės puola ant cukoraus, bet nelaimė: pririjo drauge ir stiklo, pririjusios stiklo, žinoma, nusispardo. Jų skaitlius sumažėjo.

Pradėkime užkūšinėti skyles, kurias pragraūžė pelės, uždarykime gražiai, neprieinamoje vietoje valgomus daigtus, tuomet ištikro nebeliks pelių.

Tada mūsų piktumas ant jų prapuls, o gal buti, kad dar pamylėsime jas. Pamylėti-gi

galima greitai. Užstatyk sląstus; sugauk keletą pelių ir įleisk jas į burkutį arba tarp langų. Ten pritaisyk kelis lygius medelius ir ištempk kelias virvutes. Tada pasižiurek, kaip lengvai pelės laipioja. Negašdink jų, apsieik gražiai ir jos greitai pripras: eis prie rankų ir ims iš rankų ėdimą. Tada jos, teip nekenčiamos biauzybės, taps daug meilesnės, nė katė arba beždžionė.

Bet, jei tamistai pesisektų sugauti giedanti pelė, tai tikrai nemainytum ant kito kokio keisto žvėries. Tik tokios pelės labai retai galima sugauti. Mokinti vyrų, sugavę kalbančią pelę, skelbia apie tai net laikraščiuose. Labai seniai, bus jau keliolika metų, vėlai vakare skaičiau knygas; visi miegojo; buvo tylu. Staiga girdžiu giedant tarytum paušti. Nusi-stebėjau, nės gerai žinojau, kad visuos namuose nėra paukščių.

Klausausi akylai — gieda mano kambaryje po pačia spinta su knygomis. Sujudau ir daina nutilo. Nutilau ir po penkių minučių vėl užgiedojų, bet jau palovyje. Dabar supratau. Tai pelė — giesmininkė. Daviau sau žodį, kad turiu ją sugauti. Pastaciau sląstus ir per kelias dienas sugavau nemažą pelių, bet giesmininkes nebūvo. Paliaus sugavau ir ją; įleidau į burkutį. Ji veikiai pradėjo giedoti. Joje nebuvo nieko ypatingo. Pelė kaip pelė: sveika, linksma. Ji gyvena pas mane daugiau nei pusmetį, greitai priprato, bet baidėsi mažiausio beldsio. Iš vatos, kurią buvau idėjęs į burkutį, ji pasitaisė guštą ir ten tupėjo per istisą dieną; vakaregi, kada niekas nebesibeldžia, kada visi sugula, ji ėda, geria, dailina savo kailį, laipioja po burkutį ir gieda. Gražu žiūrėti į ją, kada ji atsitupus pradeda giedoti. Daugaliui rodžiau ją, kaip keistą ir daugalis tikrai pamatė, kad yra giedančių pelių. Bet ištirti to keistumo niekas negalėjo. Aš pats ilgai nesupratau to, bet vieną kartą viskas paliko aišku.

Keliaudamas Turkestane per Kizil-Kum'o dykumą sustojau vieną kartą pas šulinį tarp smelio kalnelių. Baisus karštis numaitojo mus ir gyvuolius. Berengiant pietus nulipau nuo arklų ir atsiguliau ant veltinio demblio. Staiga išgirdau pažįstamą gaidą. Žiuriu: pagal urvą tupi mažas rudas žvėrelis, dairosi ir gieda.

Tai buvo smėliakasy, mažas žvėrelis, kurių labai daug yra smėlio dykumuose. Jie labai panašūs į peles, tik tai truputį didesni ir jų nodega labiau apžėlusi gaurais. Minta jie grūdus yvairių dykumos augalų. Gyvena urvuose, kuriuos išsiraušia smėlyje, šeimomis ir šėip dideliais pulkais. Paėdę bėgioja, žaidžia, lygiai kaip mūsų pelės. Bet tuo tarpu, t. y. joms besikuliant, ant paties kalnelio tupi senis

smėliakasy. Tai sargas, kuris saugoja pulką ir gieda. Šit už kalvos pasirodė rudas su didelėmis ausimis snukelis. Pasirodo ir vėl dingsta. Pamatė jį sargas, sušvilpė ir įlindo urvan. Paskui jį sulindo ir kiti. Iššoko karsokas maža dykumos lapė, bet jau pervėlu, nieko nelaimėjo. Bėga, vargšė lapė toliaus, ar neužmaklės kur norint ant smėliakasio. Žiemą smėliakasiai, negaudami dykumoje maisto ir stipdami nuo šalčio įlenda į turkmėnų bei kirgizų padarines ir gyvena jose teip, kaip mūsų namuose pelės. Dabar nebeišgirsi jų dainų, nebepamatysi jų dieną. Jos paslepė, gyvena tyloms, tik tai naktį teišina maisto pasijęskoti, visai teip, kaip mūsų pelės.

Skaitytojas rasi jau suprato, kad mūsų pelės daina yra tik tai senas pripratimas jos laukinių prosenių: kada pelės gyvena skyrium, toli nuo žmogaus, jos teip-pat giedojų, bet apsigyvenusios prie žmogaus, perstojo giedojusios, idant neišduotų savęs žmogui. Bet tulos jų da ir dabar neužmiršo giedoti. Tai turbūt apie šitas pelės ir pasakojo man kitą-kart mano auklė.

J. Pajogis.

Iš svetimų šalių. *S. Matulatis*

Prancuzija. Prancuzijos ministeriai inėšė į parlamentą projektą, idant mokeskis imti pagal tai, kiek kuris turi uždarbio (ilgū). Pagal tą projektą tie, kurie uždirba per metus ne daugiau nei 2500 frankų (suviršum 600 r.) ne mokės nieko. Mokes tik tie, kurie uždirba daugiau nei 2500 fr., ir tai juo daugiau tur uždarbio juo ir mokesčių daugiau moks. Ačiu tokiam projektui 150 milijonų frankų, kuriuos lygšiolai laik turėjo sudėti maži ukininkai ir šėip nepervirš turtin-gi žmonės, dabar turētu sudėti didturčiai, kurie paima kelioliką tukstančių per metus. Žinoma didturčiams labai nepatinka tas projektai, jie pakelia riksmą ir stengiasi padaryti teip, kad deputatai atmestu tą projektą. Kaip bus, dar nežinia.

Vokietija. Vokietijos parlamentas sutarė, kad duonkepių darbininkai nedirbtu daugiau nei 12 adynų į parą. Pasirodė, kad lygšiolai duonkepiei vertė savo darbininkus dirbti po 15 ar 16 adynų į parą, o dabar jų sunkus darbas, kurį tur atlikti naktį pasilengvis. Ačiu užtarimui parlamento tie varyčai turės dabar nors truputį liuso laiko atsilėsti.

Italija. Vos tik atėjo žinia apie tai, kad Abesinijos kariumenė sumušė Italijos kariumenę, visoje Italijoje pasidarė didelis judėjimas visi ėmė kaltinti vyriausiąjį Italijos ministerį Krispi, kuris užmanė pradėti tą nelaimingą karę. Matydamas tai Krispi su savo draugais pasi-

skubino nuo tarnystos atsisakyti.*) Dabar ant jų vietų yra kiti ministeriai, kurie nori padaryti santaiką su Meneliku karalium Abesinijos.

Ispanija. Kada Madrite sostapilėje Ispanijos dažinojo, apie nutarimą Suvienytų valstijų padėti sukilusiems Kubos gyventojams, pakilo didelis inirtimas prieš amerikiečius. Ispanai vaikščiodami ulyčiomis, šaukė kad reikia pradėti karę su Suvienytomis valstijomis. Tas pats atsikartojo ir kituose Ispanijos miestuose. Kada iš Suvienytų valstijų buvo atsiųstas užkvietimas, vyriausiam ministeriui Kanovasui ar negalėtu Ispanija priimti draugišką rodą. Valstijų Kanovas atsakė, kad Ispanija jokių rodų ne reikalauja. Nežinia kaip bus toliaus. B.

Iš Lietuvos.

Iš Marijampolės. (Suvalkų gub.) Gimnazijoj jau antri metai įtaisyta naminė cerkvė, kuri dabar busianti daug padidinta ir pagrožinta ir bus pravoslavų parapijos cerkvė. Pagal apskaitymą inžinierių tas dalykas pareis į 7000 rublių. Tai-gi, turbūt, neužilgio turėsime ir pravoslavišką Marijampolės parapiją. Ar tik ne vays į tą cerkvę visus mokintinius gimnazijos melstis?

Suvalkų mieste neužilgio bus kariuminės 10 tukstančių suviršum: 4 pulkai pėstininkų, 3 raitelių, 5 batarėjos artilerijos ir dar kiek kitokių. Abelnai mūsų gubernijoje kariuminės visur kribžda. Kad but lengviaus sutraukti tą galybę kariuminės į reikalingas vietas, maskolių vyriausybė padirbdino daugybę plentų ir darysenti dar geležinkelį nuo Suvalkų ant Alytaus ir nuo Alytaus panemune ant Kauno. Tai nors tiek turėsime naudos iš maskolių vyriausybės, kad mums plentų ir geležinkelį pridirbs!

R. U.

Iš Suvalkų gubernijos. Pas mus pakilo kalbos buk naujas Suvalkų gubernatorius, pribuvęs į Suvalkus ir dažinojės apie lietuvius, sako, ėmė grumoti, kad jis išvarys iš Suvalkų gubernijos visus apšviestus lietuvius, nės jie girdi, buntavoja ukininkus prieš vyriausybę; kad ne apšviesti lietuviai, tai esą ukininkai paklūsnius maskolių vyriausybei.

Teisybę pasakė Maskolių vyriausybė, nieko teip nesibijo kaip šviesos ir apšviesto žmonių. Vyriausybei teip kaip šikšnosparniui smagu ir ramu tik ten kur tamsu, vos tik šviesa kylančia patemyja, ima tuojaus keikti ir mislyti, kaip ją vėl išnaikinti. Sunkus tai darbas, o Lietuvoje ir visiškai negalimas.

*) Mat visose šalise, kur yra parlamentas, ministeriai priguli ne nuo karaliaus tik nuo parlamento. Ministeris tik tolaik gali buti ministeriu, pakolaik jo pusę laiko didesnė pusė parlamento deputatų; kaip tik didesnė pusė deputatų nesutinka su pasiūlymu ministerio, tai jis turi nuo vietos atsitraukti.

Iš Senapilės pavieto, Suvalkų gub. Pas mus kalba, kad Maskoliu vyriausybė nusiuntė į Tilžę du samdytus maskoliškus šnipukus. Mat mislyja suseksę kas priguli prie išdavimo laikraščių, kas duoda ant to piningus ir tt. Bet veltus tai darbas. Jeigu jau tukstančiai parubežinių kareivių, žandarų ir policijantų negali mus susekti, tai ką padarys tuodu šnipuku. Ir patys maskoliai tai jaučia, bet ar jiems gaila mūsų pinigų. Plėšia nuo mus baisias mokesčius, ir iš tų pinigų moka algas mnyioms žandarų, policijantų ir šėip šnipukų, išlaikomų mums ant prispaudimo. Bet tik lyg laikui išbonas vandenį neša.

Pustelnikai. (Naum. pav. Suvalkų gub.)

Po naujų metų buvo valsčiaus susirinkimas. Kitais metais ant šito susirinkimo daugiausia ukininkų sueidavo, idant padovanoti ponui vaitui kelis šimtus rublių iš valsčiaus kasos. Teip kelis metus padovanojo net po 300 rs., na o vaitas žinoma užtai apdovanodavo valsčių; duodavo ant pragerimo po 15 ar 20 rs.; dėlto tai teip norei ir rinkosi valsčionys ant to susirinkimo. Šimet tartum žinodami, kad nebus ką padovanoti, o pertai nebus ir degtinės, labai mažai susirinko. Kituose valsčiuose, jaigu nesusirenka daugiau, kaip pusė valsčionių, susirinkimą atideda ant kitos dienos, o pas mus vis tiek gal buti ir ketvirta dalis, viskas atiduota ant vaito rankų, o vaitui to tik ir reik, juo labiau gal monyti žoplius žmones. Teip ir daro.

Žmonėms susirinkus vaitas teip kalbėjo: „Pernai (1895 m.) valsčiai rinko deputatus važiuoti pasveikinti naują carą, o jus neišrinkote, pertai aš negavau važiuoti, o užmokėti iš valsčiaus kasos tam dalikui 40 rs. turėjau kaip ir kiti vaitai. Žinoma vienas valsčius priešingas negal buti.“ Žinoma tais pinigais vaitas su pavieto valdinikais pasidalio. Gera teisybė, ir vale vaito! — su žmonių pinigais gal daryti ką nori, — savę suraminti ir valdžią sušelpiti. — Toliaus kalbėjo dar apie tai: kad šimet gegužės menesyj bus caro karunacija ir bus manifestas, bet jokių palengvinimų ar numažinimų mokesčių nesitikeikti, nės nebus, tas aiškiai yra pasakyta nuo caro, ir jo vaklininkų. Ant karunacijos važiuoti teip-gi išrinks iš kiekvieno pavieto vieną deputatą, pasveikinti carą; tik ne žmones rinks tuos deputatus, bet kamisorius su viršininkias, ir rinks tik iš tarpo vaitų. Tai kiek-gi paskiriate ant to dalyko? užklausė, o ant galo vaitas ir nurodė, kad sudėti pinigų nereiks, kad nors nuosimtis kasos susimazino, bet vis da išteks tam dalykui. „Turite girdi kaipo tarnai gerintis savo ponui karaliui; nedarykite teip kaip pernai padarėte neišrinkdami deputatą.“ Dėl pertikrinimo pasake tokį prilyginimą, pats nesuprasdamas ką kalba: „Kad pas jus, girdi, tarnas išbuna metus, atmokati

jam alga, o kad jis geras, padekavoja, dar duodate šnapsą arba kokį 15 kapeikų.“

Jau čia aiškus ne supratimas pono vaito; kiekvienas gal suprasti, kad tas prilyginimas niekai. Ponas visada gali apdovanoti tarną, o niekad tarnas poną; tarnas negal tai padaryti, nės turtas jo neišneša. Tai-gi jaigu teisingai vaitas prilygino mus prie tarnų, o cara pavadino mūsų ponu, tai teisingesniu daigtu butu, kad mus caras apdovanotu, o ne mes jį. Pagal teisybę tai mes visai ne caro tarnai, o caras ne mus ponas; caras yra tik mūsų kankintojas, plesikas didelių mokesčių ir kitokių neteisybių išmislytojas. Už ką jam da dovanas dovanoti? Daugumas mūsų žmonių jau supranta tą dalyką, pertai kada vaitas paklausė kiek paskirsite tam dalykui, buvo matyti ant veido kiekvieno, kad nė vienas nenor paskirti nė skatiko ir daugelis šnekėjo tarp savęs, kad nereik, bet balsu nė vienas ne atsiliepė nenoredami priešintis vaitui: tik po valandai, pakilo balsai klausiantie, ar daug p. vaitas norėtu, ar gano bus 10 rs? Ką! ką! ką! — nusijuoke vaitas, atsakydamas. „Su 10 rs tai tik į Vilkaviškį nuvažiuoti, mažiausia nors 50 rs. reikia paskirti.“ Ant galo valsčius nepasakė aiškiai kiek paskyrė, tik ant vaito valios atiduodamas, įsake, kad jeigu kitas vaitas važiuotu, tai tegul mažias duoda, o jaigu p. vaitas pats, tai gali daugiaus pasiimti, kad ir iki 100 rublių. Teip-gi geras užmanymas, paviete 12 valsčių, jaigu po 50 rs. iš kiekvieno paims, tai susirinks 600 rs. į delmoną vienam vaitui paimti, tai galima ir carą apdovanoti ir dar vaitui delmone liks. O žmones! kur jus išmintis? Ar mislyjate suminkštyti širdį caro, siųsdami jam dovanas, duodami ant paminklų ir kitokių daigtų. Ne! Smaugs jis jus, kaip lygšiol smaugė, o jus tik bereikalo metate pinigų ant visokių niekų, ant dovanų savo kankintojams ir priešams, kurie ir teip puikiai jusu prakaitu gyvena, ant žmonių užguldami visokiu būdu, padindami mokesčius, atsisakydami nuo mažesnių tiltų, o priversdami žmonių kaštu anuos statyti; jau išnyko po Lietuvą tiltai ir tiltetei, nekaltant laike tvano, bet ir sausiausiam laike negalima pervaziuoti, yra tokių daigtų gana daug. O jus skubindamiesi su dovanoms prie valdžios, da sunkesniu darote tą savo jungą. Valdžia apturėjus nuo mus dovanas, ir matydama mūsų dekingumą už jos bjaurų pasiėlgimą, bus drąsesnė su mumis ir mislydama, kad mes gana da turtingi, apkraus mus da didesniais mokesčiais.

Bet jau per toli nukrypau nuo savo vaito. Dabartės klausymas, dėlko mus vaitas teip mokina žmones ir kas per priežastis iš pusės žmonių, kad atiduoda visokių reikalu ant vaito valios? Vaitas žino ką daras, norėdamas ir valdžiai patikti ir valščionims geru buti dasi-

leidžia veidmanystės, dumia žmonių akis kaip įmanydamas.

Antras daigtas, kad vaitas igavęs gerą vardą tarpu žmonių, moka iš to naudotis, o žmonės nesuprasdami jo vaidmainystės tiki jo žodžiams, o daugelis kad ir supranta, bet nenori prieštarauti dėl to, kad turi iš kasos valsčiaus pinigų pasiskolinis. Iš kasos vaitas teipo-gi moka naudotis. Turiu priminti, kad Pustelnikų valsčiaus kasoj yra 30,000 r. dar ir keli, o kas nor gauti skolinti, tai dar tur vaitą atlankyti su dovanomis. Tik tada gauna, o jaigu ne tai gal vaikščioti niekados negaus. Tai-gi dėl to Pustelnikų valščionje viskas atiduota ant vaito rankų, kad tarpu valščionių labai maža dalis neturi iš kasos pinigų pasiskolinusi, per tai vaitas vadžioja visus už nosės, nės visi skoliukai yra draugia ir draugai vaito. Mūsų vaitas prilygsta šiksnosparniui dienoje: Pakilus kovai paukščių su žverimis, šiksnosparnis žiurėjo kas ims viršų, prie tų ir prigulėjo. Mūsų vaitas teipo-gi žiuri, kas turi viršų, šiandien turi viršų maskolai užtai ir vaitas laiko jų pusę: kad viršus butu žydu, tai laikytu žydu pusę, jaigu Lietuvių, tai Lietuvių. Matyti jis mislyja, kad amžina vaitaus. Kaip Ivanauckas budamas sudžia Pustelnikuose, patsai sakė žmonėms, kad nė sapnuote ne sapnavo, kad jį numes nuo sudžios, o kaip atėjo laikas, tai visai lengviau tas darbas atsiliko, teip gal atsitikti ir su p. vaitu.

Valščionys! Į kurių ausis atsimuš šitie mano žodžiai, užduokite sau tokį klausymą: Ar negeriaus butu išrinkti kitą vaitą? „Nauja šluota gražiaus šluoja? sako priežodis. O rinkdami atminkyti, ne ta išrinkti, kuris daugiaus degtinės duoda, bet žiurekiti, kad žmogus butu išmintingas ir gerai apsieinas, kad apie valščionius, o ne apie maskolių ir savo reikalus rupintusi.

B. Napuolius

Panenupis.

Iš Naumiesčio pav. Naujas sudžia!

Vienam susirinkime buvo kalba apie Lietuvos padėjimą, ir maskolių užpuldinėjimą, ant katalikų, kaip tai kražiuose žudė žmones ir tt. prasidėjo ginčai, atsirado tokie, kurie užstojo už valdžią, ir carą, girdi dar jis su visais katalikais nepasiėlgia teip kaip kražiečiais. N'įsmaneliai! nesupranta, kad caras jai butu galejęs, tai seniai teip butu su mumis padaręs. Nedaro teip, nės negali, nės bijo žmones prieš savę sukelti, ir to riksmo, kurį mes per laikraščius visame sviete pakeltume.

Vienas norėdamas atvesti ant teisybes tuos, kurie nesupranta valdžios pasiėlgimo užklausė? Dėl ko išgrudo kunigą Pranaitį (nės P. kun. Pr. buvo artimiausias ir visiems žinomas) ir dar 20 kunigų su viršum į Gudiją ant paselepijos? Viena stora boba atsiliepė. „Už tai jie kalti buvo!“ Tuom laiku pertraukimas

kalbos, ir negalima buvo paklausti, kuom tie kunigai nusikalto prieš aną storulę. Tie dvasiški kareiviai, kurie padavė brolišką ranką viens kitam, prižadėdami nelaimei ištikus kits kitą gelbėti: už tokį brolišką ir gerą pasielgimą netik nuo savo priešų maskolių turėjo nukentėti, bet dar ir tarp saviškių atsiranda mulkių, kurie juos užtai drįsta peikti. Garbė tokiems vyrams, kurie nebijo nukentėti dėl gero savo brolių ir tėvynės, darbai jų atneš vaisius: jų broliai supras svarbumą jų darbo ir bus jiems dėkingi.

O tai žmonai, kuri peikia kun. Pr., reiktu pasakyti, kad ji apkaltintu savo sunų kun., už ką per kelis metus išguldė regligiją Lietuvių vaikams maskoliškoje kalboje Veiveriuos; ir tada pamislytu, kas geriaus padare ar kun. Pranaitis, ar jos sunas.

Panenupis.

X. Guinys
Iš Kalvarijos. (Savalkų gub.) Pradžioje šių metų (bene vasario mėnesyje) pas ukininką A. Turgalaukio kaimo, pas uk. T. Skardupių kaimo, pas valdininką kalvarijos miesto N. buvo žandarai su prokuratoriaus pagalbininku kratyti, ar ne ras lietuviškų knygų arba laikraščių. Pradžia to paėjus iš to, kad Petrapilėj buvo suimtas nekursai baigęs gamtos mokslą Petr. universitete Adolfas Gavėnas, pas kurį atrasta lietuviškų knygų ir surašas pavardžių ir slapyvardžių kelių asabų. Tarpe tu buvę ir iškratytieji. Per kratas dabar navatniai pasielgęs pons pagalbininkas prokuratoriaus, kuris bekratydams liepė ukininkams nepirkti lietuviškų knygų, nės su liežuviais jasias žadėjo ištraukti. Atradęs pas uk. A. užrašų knygas lietuviškai rašytas p. prokuratorius išreiskė savo nusistebėjimą, kad p. A. mokėdamas puikiai maskoliškai užrašus savo veda lietuviškai. Apie prokuratorius mus abelnai reikia pasakyti, kad jie prie kratų tankiai pasielgia daug bjauriaus už pačius žandarus. Teip apie Starpolės prokuratorių p. S. pasakoja, kad per kratas net į čebatus lenda. Da turiau pridėti, kad žandarai maldaknygių ir lementorių dabar jau neėmė, nors buvo atradę.

Da pasakoja, kad dėl ištyrinėjimo ir išnakinimo lietuviškos intrygos buvo siustas maskolių agentas net iš Petrapilės.

Iš viso imant, matyti, kad lietuviškas krutėjimas pradėjo dideliai užimti maskolių policiją. Lai sav darbuojasi; mus judėjimą jie ne tik tuom nesustabdy, bet atpenč dar pagarsys ir patvirtys jį.

S. R.

Varnei. (Kauno gub.) Akyvas dalykas pas mus atsitiko. Ponas pašmeisteris gavo užklausymą iš Prusų nuo pašto. Prusų pašte buvo paduota 114 markių t. v. 50 rublių, o žmona, kuriai buvo siusti pinigai gavo tiktai 36 rublius, t. r. ant pašto prapuole 14 r.

Bet žmona ne užtylėjo ir davė žinią apie tai paštui prusų ir paštas užklausė Varnių pašto, kur dingo tie 14 r. Ne žinia, ką atsakys Varnių pašto ponas, žmonės sako, kad tai jo darbas.

Varnių Dėdė.

Iš Prusų Lietuvos.

Tilžė. Nėra jau beveik dyvo, kad Didžiojoje Lietuvoje atsiranda „judošiai“, kurie žinodami, kad vienas ar kitas ką lietuviško skaito arba prilaiko, tuojaus žandarams išduoda. bet nesitiekėjome, kad ir Tilžėje (Prusuose), kur musų visos liet. knygos spaudinasi, galėtu atsirasti toki „išgamiai judošiai“. Vienas tokis ne-naudėlis, daugumui pažįstamas *D(omininkas) M(iklus)* nuo Šidlavos, atsibastęs į Tilžę apsigyveno čia ir pradėjo nešinėti skundus maskolių policijai ir Tilžės policijai, bet ten nieko ne gavęs parašė Landrotui, kad Tilžėje yra apsigyvenę pabėgėliai iš Maskolijos nihilistai, redaktoriai ir tt. Nuo to, žinoma, polic. igavo dideles akis ir ėmė persekioti tas ypatas, kurios, negalėdamos niekaip išsiteisinti, turėjo apleisti Tilžę ir tuomi savo darbus pertraukti. Gerai padarytų Tilžės lietuviai, jeigu jie visi, suėję į vienybę, išsižadėtų judošių ir išmestu juos iš savo draugystės.

Prusų Lietuvoje yra gerų Lietuvių, bet labai mažai, ir tie patys kenčia persekiojimus už lietuviystę nuo savųjų išgamų ir valdžios. Vienas lietuvis, apleidęs savo ukę, ištjo į vietą ištremtųjų, idant nesusitrukdytu lietuviystės reikalai. Daktarą Bruažį valdžia su priešininkais persekinėja jau 10 metų už tai, kad jis lietuvis ir nesiduoda vokiečiams savę skriausti; vokiečiai pasamdė netikrus liudininkus (vienam davė apie 1000 markių) ir liepė jiems liudyti, kad Dr. Bruažis netikusiai apspėjęs. Kada apkaltintasis išliudyjo, kad tai netiesa, tuomet paskaitė jį už beproti ir į bepročių namą nugabeno, kur du mėnesiu išbuvęs ir išgydęs to namo viršininką su geriausiu liudijimu tapo paleistas.

P. Zambrukas.

Pinigus ir laiškus į Ukininko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksai adresas padėti:

Herrn Dr. Bruažis, Tilsit (Ostpreussen).

Turiny.

Iš kur tikėtis pagalbos? *J. Sl.* — Apie įkurimą pradinių mokslovičių ir jų prižiūrėjimą. *Sl.* — Apie rinkelius dėl pašaro. *U-ks.* — Pelė. *J. Pagojis.* — Iš svetimų šalių: Prancuzija, Vokietija, Italija, Ispanija. *B.* — Iš Lietuvos: Iš Marijampolės. *Savalkų. R. U.* — Iš Suvalkų gubernijos. Iš Senapilės pav. *B.* Pustelnikai. Iš Naumiesčio. *Panenupis.* — Iš Kalvarijos. *R.* — Varnei. *Varnių Dėdė.* — Iš Prusų Lietuvos: Tilžė. *P. Zambrukas.*